

Nootdorpse Dierenroute

Een wandeling langs dierenkunst

NOOTDORP ALS DIERENMUSEUM

Voor u ligt de eerste dierenroute die is gemaakt door [Het Dierenmuseum](#). De route van 3,5 kilometer leidt je langs 13 dierenbeelden.

In mijn woonplaats Nootdorp, gelegen tussen Den Haag, Delft en Pijnacker, ontdekte ik verschillende dierenbeelden en ik bedacht me dat je veel steden en dorpen als 'openlucht dierenmuseum' zou kunnen zien. Als je goed kijkt zie je er op straat diverse dierenkunst in de vorm van beelden, ornamenten en gevelstenen.

Zo ontstond het idee om wandelingen langs deze dierenkunst te gaan maken. Tot mijn verrassing (en blijdschap) bood Nootdorp daartoe ook de gelegenheid.

Tijdens deze Nootdorpse Dierenroute zie je een aantal dieren dat is verbonden aan de geschiedenis van Nootdorp; zo is er het kalf dat herinnert aan Nootdorp als veehouderijgebied en het veulen dat herinnert aan de drafbaan waarmee Nootdorp een centrum van paardengokkers was. Maar je ontmoet ook honden, ooievaars, slangen en een geit.

Van ieder kunstwerk heb ik de geschiedenis of (symbolische) betekenis proberen te achterhalen. Dat maakt het kijken naar de diverse kunstwerken nog leuker.

Veel wandelplezier!
Henny van Rij

Startpunt: Laan van Nootdorp

Op de Laan van Nootdorp zie je tussen de twee rijwegen het blauw-gouden kunstwerk 'De Slangendrager van Nootdorp'.

1. De Slangendrager van Nootdorp (2011)

[Marcel Smink](#), Laan van Nootdorp

Dit beeld markeert de grens tussen Nootdorp en Den Haag Ypenburg. De Latijnse tekst op het kunstwerk betekent 'De slangendrager van Nootdorp'. De slangen verwijzen naar het wapen van Nootdorp dat sinds 1816 twee slangen heeft. Het is niet bekend waarom er destijds is gekozen voor slangen, maar slangen hebben vaak een symbolische betekenis. Deze betekenis is afhankelijk van cultuur en context.

De slang kan symbool staan voor voorzichtigheid, listigheid, leven, vruchtbaarheid, dood en wedergeboorte. Het beeld is bewust zo scheef gemaakt en verwijst naar de veengrond waarop Nootdorp is gebouwd.

Loop verder richting Nootdorp en ga bij de verkeerslichten links (Veenweg) richting de Sint-Bartholomëus kerk uit 1871. Ga net voor de kerk naar rechts (na het Jozefhuis), loop over de parkeerplaats en ga verder over het voetpad tussen de Sint Jozefschool en het voetbalveld. Ga aan het einde linksaf. Links op het schoolplein van de Sint Jozefschool staat het volgende beeld.

2. Twee Lammetjes

[Albert Termote](#) (1887 - 1978), Sportparkweg 6-8

Dit beeld verwijst waarschijnlijk naar kinderen als symbool van reinheid en onschuld. Schapen, lammeren of rammen hebben in Westerse religieuze kunst vaak een symbolische betekenis. Zo ook het Lam Gods dat symbool staat voor de zich opofferende Jezus. Het lam is bij uitstek hét offerdier in de godsdiensten van het Midden-Oosten. Het Christendom nam dit dier over als symbool voor de zich opofferende Jezus.

Steek het water over via de brug, ga linksaf en blijf de weg vervolgen langs het water (Acaciadreef). Steek vervolgens de weg (Delftland straat) over en ga rechts. Bij de eerste kruising ga je links. Je bevindt je nu op de Sytwinde. Vervolg deze tot je aan de linkerkant een pleintje ziet met een klimrek en het beeld Nest met vogels.

3. Nest met vogels (1974)

[Sybilla Krosch](#), plein Sytwinde

Dit beeld laat drie jonge vogels zien die piepen om voedsel. Jonge vogels worden iedere dag vele malen gevoerd door hun ouders. Het zijn sociale dieren die behoefte hebben aan aandacht en gezelschap. Wereldwijd zijn er naar schatting 9200 vogelsoorten. In 2010 zijn er in Nederland 500 vogelsoorten waargenomen. De meest voorkomende vogels in Nederland zijn merels, huismussen en spreeuwen. Ben je ze al tegengekomen op de route?

Vervolg de Sytwinde (deze maakt een bocht naar rechts) en ga het eerste pad rechts (Platanendreef). Je loopt nu langs het water waar vaak niet alleen wilde eenden zitten, maar ook de grotere muskuseend. Steek het parkeerterrein over en blijf rechtdoor lopen (je bent nu weer op de Sytwinde). Voor je zie je in het plantsoen het beeld 'Hurkend meisje'.

4. Hurkend meisje (1973)

[Corinne Franzén-Heslenfeld](#) (1903-1989), Sytwinde

Dit is weliswaar geen dierenbeeld, hoewel? Mensen zijn ook dieren. Daar staan we niet altijd bij stil. De mens behoort tot de zoogdieren. Mens en dier hebben dezelfde lichamelijke kenmerken. Ons lichaam is ook opgebouwd uit cellen en we hebben net als dieren voedsel, water, zonlicht en zuurstof nodig om te overleven. Daarnaast kent ons gedrag veel overeenkomsten met dat van dieren.

Mensen staan het dichtst bij de mensapen: chimpansees, gorilla's, bonobo's en orang-oetans.

Ga links en loop langs het grasveld. Op het einde van het pad voor de vijver ga je links (Rosarium). Aan het eind van de vijver ga je rechts en blijf je rechtdoor lopen. Aan het einde van de rij met huizen steek je de weg over en vervolg je de weg. Aan het einde van het pad, ga je rechts (Olmendreef). Even verderop zie je het beeld De Heemskinderen.

5. De Heemskinderen (1983)

[Ineke van Dijk](#), *Olmendreef*

Dit beeld verwijst naar de Frankische roman de Vier Heemskinderen uit de 13^e eeuw. Het beeld toont het Ros Beiaard met daarop drie van de vier Heemskinderen. Het verhaal heeft een droevig eind, want het Ros komt door verdrinking om het leven.

Vervolg de Olmendreef, ga over de brug en steek de weg over. Ga iets naar links en dan de eerste straat rechts (Dorpsstraat). 100 meter verderop staat rechts in het gras het beeld Flap.

6. Flap (1973)

[Corinne Franz Heslenfeld](#) (1903-1989), *Dorpsstraat*

Dit is een bronzen beeld van een Cocker Spaniel. Honden zijn de eerste dieren die door de mens zijn gedomesticeerd. In Nederland houden we zo'n 1,5 miljoen honden als huisdier. Veel honden hebben de status van gezinslid. Dat was vroeger wel anders toen honden moesten werken, bijvoorbeeld als waakhond of als trekhond die de melkkar voorttrok.

Vervolg de Dorpsstraat. Het grote gebouw links, net voor de kerk, is het voormalige gemeentehuis van Nootdorp. Hier zie je een gevelsteen met twee slangen.

7. Wapen van Nootdorp

Deze gevelsteen verwijst naar het wapen van Nootdorp. Zie ook het kunstwerk 'De slangendrager van Nootdorp'.

Wist je dat er in Nederland ook slangen leven? Er zijn drie soorten slangen te vinden: de adder, de ringslang en de gladde slang.

Loop iets verder en ga voor de Dorpskerk, waarvan de toren dateert uit de 16^e eeuw, naar links richting de brug. Net voor de brug staat het Monument Arcen en Velden.

8. Monument Arcen en Velden (1946)

Kunstenaar onbekend, Raadhuispad

In de Tweede Wereldoorlog waren sommige gemeenten zwaarder getroffen dan anderen. Nootdorp hielp de inwoners van de getroffen gemeente Arcen en Velden in Limburg en zamelde inboedel, textiel en vee in. Uit dankbaarheid schonk de bevolking van Arcen en Velden in 1946 een monument aan de inwoners van Nootdorp. Het keramische beeld toont een aantal oorlogstaferelen. Aan de voorzijde zie je het wapen van de gemeente Arcen en Velden en een vredesduif. Aan de linkerzijde zie je twee koeien en aan de achterzijde is de hulpverlening door Nootdorp afgebeeld en het wapen van Nootdorp.

Mocht je een keer in Londen zijn, neem dan een kijkje bij het '[Animals in War memorial](#)'. Een monument dat is opgericht ter herinnering aan alle dieren die tijdens oorlogen zijn omgekomen. Het monument staat vlakbij Hyde Park.

Loop de brug over en aan je linkerhand zie je in het gras het beeld Twee ooievaars in een ei.

9. Twee ooievaars in een ei (1989)

[Ineke van Dijk](#), *Dominee C. Spoorlaan*

Ooievaars komen vanouds veel voor in deze regio. Sinds 1816 is de ooievaar hét symbool van Den Haag. De ooievaar staat symbool voor geluk en voor geboorte.

In de jaren 70 was de ooievaar in Nederland bijna uitgestorven door de vele bestrijdingsmiddelen die werden gebruikt in de landbouw. Nu gaat het beter met de ooievaar en hebben ze in Nederland geen bedreigde status meer.

Ga weer terug naar de brug en ga bij de kerk linksaf en vervolg de Dorpsstraat. Je kunt nu kiezen of je een omweg van 900 meter wilt maken voor het beeld Liggend veulen of dat je dit beeld overslaat en direct naar het beeld Het getemde kalf gaat.

Voor het beeld Liggend veulen vervolg je de Dorpsstraat. Aan het einde steek je bij het zebrapad de weg (Oude Weg) over of je maakt een 'pitstop' bij [Eetcafé 1837](#). Blijf vervolgens in het verlengde van de Dorpsstraat lopen (Molenweg). Het is handig de Molenweg nog even over te steken, zodat je langer op de stoep kunt blijven lopen. Na 150 meter ga je rechts de Van Boisotstraat in. Dan links de Hof van Delftstraat in en dan de eerst volgende rechts, de Dr. Johan Wagenaarstraat. Deze komt uit op het Burgemeester Schölvinckplein waar aan je linkerzijde, in het midden van het plein, het beeld Liggend veulen staat.

Loop vervolgens nog iets verder en ga rechts de Vrijenbansestraat in. Vervolg deze tot je aan de Kerkweg komt en steek deze over. Je bent nu in de Koningin Julianastraat. Ga de eerste straat rechts (Maria van Oostervijkstraat) en ga aan het einde van deze weg links (Koningin Wilhelminastraat). Na 100 meter zie je rechts in het gras het beeld Het getemde kalf.

Als je het beeld Liggend veulen wilt overslaan: Vervolg de Dorpsstraat en ga de eerste straat rechts (Maria van Oostervijkstraat). Steek de brug over en ga meteen rechts (Koningin Wilhelminastraat). Na 100 meter zie je rechts in het gras het beeld Het getemde kalf.

10. Liggend veulen (1968)

[Frans Coppelmans](#) (1925-1993), Burgemeester Schölvinkplein

Dit beeld laat een pasgeboren veulen zien dat probeert op te staan. In Nootdorp bevond zich van 1951-1999 een drafbaan. Dit is nu het Winkelcentrum Parade Nootdorp geworden waar deze kunstroute eindigt. In Nederland leven nu ongeveer 400.000 paarden. Deze paarden worden gebruikt voor recreatie en sport.

Het paard wordt een edel dier genoemd, maar waarom eigenlijk?

De reden is dat het paard vroeger een belangrijk hulp- en vervoersmiddel van de mens was en een belangrijke strijdmakker voor de soldaten. Het paard stond dicht bij de mens en was de mens altijd van dienst. Hierdoor is men het paard edel gaan noemen. Ook was het vroeger zo dat alleen de adel paard reed, omdat zij zich dit konden permitteren. Alles wat met adel te maken had was bijzonder: edel.

11. Het getemde kalf (1998)

[Donald A.E. Duk](#), Koningin Wilhelminastraat

In 1998 schonk Rabo Vastgoed dit bronzen beeld van een meisje met een kalf aan de organisatoren van de 42ste Jongveedag. De Jongveedag vond plaats in Nootdorp van 1956-1998.

Wist je dat in Nederland jaarlijks 4 miljoen kalveren worden geboren? Koeien geven immers geen melk als ze niet hebben gekalfd. De kalveren worden direct na de geboorte bij de moeder weggehaald om (weer) zo snel mogelijk de koe te kunnen melken voor consumptiemelk. De kalveren worden in een eenlingbox geplaatst en onthoord. De meeste vrouwelijke kalveren mogen blijven leven en leven zo'n 5,5 jaar als melkkoe. De stiertjes gaan naar een kalvermesterij en worden vetgemest voor kalfsvlees en na 8 maanden geslacht. Wat vind jij van deze omgang met koeien?

Vervolg de weg en ga de tweede straat links, de Prinses Beatrixstraat in. Op het einde staat aan de rechterkant het beeld Geit.

12. Geit (1980)

Jannes Limpberg, Prinses Beatrixstraat

In de Middeleeuwen werden geiten soms in verband gebracht met heksen en duivels. Zo werd de duivel dikwijls met bokkenpoten afgebeeld. De oorzaak hiervan is mogelijk het feit dat bokken een sterke geur verspreiden, een grote geslachtsdrift en een onrustig karakter hebben.

Steek de straat over richting de tramhalte. Links zie je het Winkelcentrum Parade Nootdorp.. Je kunt een rondje lopen langs de begin 2000 in historische stijl gebouwde winkels. Op het Paradeplein aan de achterzijde staat het beeld Remus.

13. Remus (2005)

[Jan Snoeck](#), Paradeplein

Gezien de historie van de locatie van het winkelcentrum, een drafbaan van 1951-1999 zou je hier een paard verwachten in plaats van een hond. Waarom voor een hond is gekozen is niet duidelijk.

De naam Remus is verbonden met die van zijn tweelingbroer Romulus, de stichter van de stad Rome. Remus en Romulus werden als baby's gered doordat een wolf zich over hen ontfermde. De wolf is sinds 1890 uitgestorven in Nederland, maar af en toe wordt er weer een gespot aan onze landsgrenzen nabij Duitsland. Begin 2015 was er grote ophef in Nederland, omdat er een wolf in Noord Nederland was gesignaleerd. Hoe zou jij het vinden als de wolf zich weer in Nederland vestigt?

BEREIKBAARHEID van het startpunt van de wandelroute: Laan van Nootdorp

Openbaar vervoer

Nootdorp ligt tussen Den Haag, Delft en Zoetermeer en is eenvoudig bereikbaar. Vanuit Den Haag (met tram 15, uitstappen halte Gruttosingel en in de richting waarin de tram verder gaat meelopen naar de Laan van Nootdorp), vanuit Delft (met tram 19, uitstappen halte Weidevogellaan), vanuit Zoetermeer (met trein naar NS-station Den Haag Ypenburg en vervolgens met tram 19 richting Delft, uitstappen halte Weidevogellaan), vanuit Leidschendam (met tram 19, uitstappen halte Weidevogellaan). Vanaf de halte Weidevogellaan zie je het blauw-gouden kunstwerk 'De Slangendrager van Nootdorp' op de Laan van Nootdorp tussen twee rijwegen staan.

Auto

Je kunt je auto gratis parkeren bij:

- Winkelcentrum De Parade (Paradeplein 4) en via de Laan van Nootdorp loop je naar het beeld De Slangendrager, of
- bij Gezondheidscentrum/Apotheek De Reef, Kiekendiefstraat 1-19, Den Haag

Leuke dingen in de omgeving

De wandelroute is goed te combineren met een dagje Den Haag (tram 15 vanaf Nootdorp) of Delft (bus 60 vanaf Nootdorp). Het is ook mogelijk om van Nootdorp naar Delft te wandelen via het natuurgebied Delftse Hout (afstand ruim 6 km). Onderweg kun je dan bijvoorbeeld een kijkje nemen bij de biologische boerderij [Hoeve Biesland](#) en een hapje eten bij [Café Du Midi](#) dat o.a. streek- en biologische producten serveert.

Colofon

Dit is een uitgave van [Het Dierenmuseum](#), hét virtuele museum over de relatie tussen mens en dier.

© Het Dierenmuseum 2015

Redactie: Henny van Rij

Fotografie en vormgeving: Harry van Oers & Henny van Rij

Heb je vragen of opmerkingen over de wandelroute?

Neem dan contact op via info@dierenmuseum.nl of kijk op www.dierenmuseum.nl

